

ДВНЗ “ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
І.Я.ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ”

**КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ, ОРГАНІЗАЦІЇ ТА
ЕКОНОМІКИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я З МЕДИЧНОЮ
СТАТИСТИКОЮ**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

проф. А.Г.Шульгай

“ 27 ” червня 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

**дисципліна «ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»
напрямок підготовки 1201 МЕДИЦИНА
спеціальність 7.12010005 «СТОМАТОЛОГІЯ»
факультет стоматологічний
навчальний рік 2016-2017**

Розробники:

канд. мед. н., доцент кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я з медичною статистикою Панчишин Н.Я.

канд. мед. н., доцент кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я з медичною статистикою Литвинова О.Н.

Схвалено на засіданні кафедри соціальної медицини,
організації та економіки охорони здоров'я
з медичною статистикою

“ 18 ” травня 2016 року, протокол № 10

Завідувач кафедри, доцент

_____ Г.С. Сатурська

© _____, 2016 рік

© _____, 2017 рік

**Тернопіль
2016**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань <u>1201 Медицина</u>	Нормативна
	Спеціальність: <u>7.12010005</u> <u>Стоматологія</u>	Рік підготовки 5-й Семестр 10-й Лекції 6 год. Практичні 24 год. Лабораторні год. Самостійна робота 15 год. Індивідуальні завдання: год. Вид контролю: Залік
Загальна кількість годин – 45		
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>спеціаліст</u>	

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Програма з дисципліни «*Економіка охорони здоров'я*» для студентів вищих медичних навчальних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації складена для:

- спеціальності 7.12010001 «Лікувальна справа», галузі знань 1201 «Медицина», для освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» із кваліфікацією «Лікар»,
- спеціальності 7.12010003 «Медико-профілактична справа», галузі знань 1201 «Медицина», для освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» із кваліфікацією «Лікар»,
- спеціальності 7.12010005 «Стоматологія», галузі знань 1201 «Медицина», для освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» із кваліфікацією «Лікар»,
- спеціальності 7.12020101 «Фармація», галузі знань 1202 «Фармація» для освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» із кваліфікацією «Провізор»,
- спеціальності 6.120101 «Сестринська справа», галузі знань 1202 «Медицина», для освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» із кваліфікацією «Бакалавр сестри медичної»

Програма складена відповідно до навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст», відповідних кваліфікацій та спеціальностей у вищих навчальних закладах МОЗ України з урахуванням освітньо-кваліфікаційної характеристики галузевого стандарту вищої освіти України з даного напрямку (наказ МОЗ України №539 від 08.07.2010 р., постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. №266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей») і робочих навчальних планів, обговорених і затверджених на засіданні Вченої Ради ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України» 31.05.2016 Протокол №18 та введених в дію наказом ректора по університету № 225 від 01.06.2016 р.

ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я як навчальна дисципліна:

а) ґрунтується на вивченні студентами навчальних дисциплін: основ економічних теорій, соціальної медицини та організації охорони здоров'я, соціології та медичної соціології, інформатики, біостатистики, гігієни та екології, історії медицини;

б) інтегрується з цими дисциплінами, а також зі стоматологічними дисциплінами;

в) сприяє формуванню економічного мислення у студентів вищих медичних навчальних закладів;

г) забезпечує вивчення правових, організаційних та економічних засад у стоматології та галузі охорони здоров'я;

д) закладає базис для вивчення та практичного застосування теоретичних основ економічних знань, менеджменту та маркетингу в сфері охорони здоров'я та стоматології;

ж) закладає основи для організації та проведення економічного і фінансового аналізу діяльності стоматологічних підприємств;

з) конкретизує методи, стилі управління в залежності від ситуації;

и) забезпечує розробку управлінських рішень щодо попередження та розв'язання конфліктів та задоволення потреб населення у медичній допомозі, використовуючи менеджмент та маркетинг.

Термін вивчення навчальної дисципліни «Економіка охорони здоров'я» здійснюється студентами на 5 курсі, в X семестрі.

3. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТА навчальної дисципліни "Економіка охорони здоров'я" впливає із цілей освітньої-професійної програми підготовки випускників вищого медичного навчального закладу та визначається змістом тих системних знань та умінь, котрими повинен оволодіти лікар-спеціаліст. Знання, які студенти отримують із навчальної дисципліни, є базовими для блоку дисциплін, що забезпечують природничо-наукову (блок ПН) і професійно-практичну (блок ПП) підготовку.

Вивчення економіки охорони здоров'я формує у студентів теоретичних основ економіки як науки та практичних навичок щодо використання основних економічних законів, принципів та методів, які використовуються в діяльності галузі та закладів охорони здоров'я, зокрема стоматологічних.

Завдання предмету:

а) закласти теоретичну основу науки економіки: термінологія, закони, методи, принципи економічних взаємозв'язків, аналіз діяльності суб'єктів господарювання системи охорони здоров'я, зокрема, в сфері стоматологічних послуг;

б) сформувані практичні навички використання економічних методів та методик під час планування, організації та оцінки діяльності закладів охорони здоров'я, у тому числі стоматологічних, в умовах державного та приватного господарювання.

Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей сформульовані конкретні цілі у вигляді певних знань, цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни. Кінцеві цілі розташовані на початку програми і передують її змісту.

У результаті вивчення дисципліни «Економіка охорони здоров'я» студент повинен знати:

- сутність і структуру господарського механізму та ринку як форми організації суспільного виробництва;
- сутність і структуру нормативно-правового регулювання галузю та закладами охорони здоров'я;
- економічні закони, закономірності, категорії, що застосовуються в сфері охорони здоров'я;
- сутність фінансового менеджменту;
- основні методи та прийоми сучасного ціноутворення в практиці стоматологічних організацій;
- види організаційно-правових форм підприємницької діяльності в сфері охорони здоров'я.

У результаті вивчення дисципліни «Економіка охорони здоров'я» студент повинен вміти:

- розробляти стратегічні і тактичні плани економічного розвитку медичного закладу;
- визначати стратегії маркетингу, які забезпечать максимальне задоволення потреб населення у стоматологічній допомозі;
- визначати цінову політику, спрямовану на реалізацію стратегічних і оперативних завдань стоматологічного закладу;
- розробляти бізнес-план підприємницької діяльності у сфері надання стоматологічних послуг;
- визначати страховий тариф при добровільному медичному страхуванні;
- нараховувати заробітну плату персоналу стоматологічних закладів;
- визначати та оцінювати основні показники господарської діяльності стоматологічних закладів;
- оцінювати економічну ефективність медичних технологій.

Схвалено на засіданні кафедри соціальної медицини,
організації та економіки охорони здоров'я
з медичною статистикою
“ 18 ” травня 2016 року, протокол № 10

Завідувач кафедри, доцент

_____ Г.С. Сатурська

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма дисципліни структурована на один розділ.

Розділ I. Економіка охорони здоров'я.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- А) лекції;
- Б) практичні заняття;
- В) самостійна робота студентів;
- Г) консультації.

Лекції охоплюють основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни, розкривають основні проблемні питання відповідних розділів дисципліни.

Практичні заняття передбачають детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни з викладачем і формування вміння та навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань та вирішення ситуаційних задач.

Самостійна робота студентів передбачає оволодіння студентом навчальним матеріалом, а саме самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, а також передбачає підготовку до усіх видів контролю. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

Консультації (індивідуальні або групові) проводяться з метою допомоги студентам розібратись та роз'яснити складні для самостійного осмислення питання, вирішити складні проблеми, які виникли при самостійному опрацюванні навчального матеріалу при підготовці до практичного заняття, підсумкового заняття або перед іспитом.

При вивченні дисципліни використовують адекватні методи навчання.

За джерелами знань використовують методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – практична робота, вирішення задач. За характером логіки пізнання використовуються методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

5. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ I. «ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»

Конкретні цілі:

- інтерпретувати дію економічних законів в системі охорони здоров'я та вирізняти основні економічні категорії;
- інтерпретувати здоров'я як медико-соціальну, економічну категорії та особливу споживчу вартість;
- вміти застосовувати методи планування в системі лікувально-профілактичних закладів (стратегічне, оперативне, директивне, індикативне, договірне, підприємницьке планування);
- вміти планувати обсяг медичної допомоги та чисельність медичного персоналу в закладах охорони здоров'я;
- інтерпретувати закони ринку та застосовувати їх в практичній діяльності лікаря;
- вміти проводити комплексне маркетингове дослідження ринку медичних послуг з метою прийняття управлінських рішень;
- вміти визначати стратегічний та тактичний плани маркетингової діяльності;
- розробляти управлінські рішення, спрямовані на задоволення потреб населення в медичній допомозі шляхом ефективного вирішення економічних питань;
- вміти визначати втрати медичного закладу від зниження попиту;
- інтерпретувати сутність підприємництва та організаційно-правові форми підприємницької діяльності;
- вміти складати бізнес-план медико-виробничого підприємства.
- інтерпретувати сутність фінансового менеджменту в організації роботи медичних закладів;
- вміти проводити фінансове планування діяльності медичних закладів (кошторис).
- інтерпретувати різні види оплати надавачів медичних послуг;
- вміти розраховувати заробітну плату медичного персоналу в умовах страхової медицини;
- інтерпретувати основні ціноутворюючі чинники, механізми формування та регулювання цін в охороні здоров'я;
- вміти розробляти цінову політику, спрямовану на реалізацію стратегічних і оперативних завдань медичного закладу.
- інтерпретувати економічну сутність медичного страхування;
- вміти визначати страховий тариф при добровільному медичному страхуванні;
- інтерпретувати зміст фінансової надійності страхування.
- інтерпретувати сутність економічного аналізу в системі охорони здоров'я;
- вміти проводити аналіз ефективності альтернативних медичних втручань;
- вміти проводити аналіз медичної, соціальної та економічної ефективності надання медичної допомоги;
- вміти визначати і оцінювати фінансовий стан медичного підприємства.

ТЕМА 1. Теоретичні та організаційні засади економіки охорони здоров'я.

Предмет, методи, мета, основні завдання економіки охорони здоров'я. Здоров'я та охорона здоров'я як економічні категорії. Специфіка та механізм дії економічних законів в сфері охорони здоров'я та у стоматології. Суть, функції та методологія планування діяльності в системі охорони здоров'я. Планування обсягів діяльності стоматологічних закладів та чисельності кадрів при наданні стоматологічної допомоги. Стратегія розвитку галузі охорони здоров'я.

ТЕМА 2. Ринок охорони здоров'я та методи його дослідження.

Закономірності формування, функціонування та особливості ринку охорони здоров'я та стоматологічних послуг. Організаційно-економічні та правові методи регулювання ринку стоматологічних послуг. Сутність, головні принципи та функції маркетингу медичних послуг. Складові маркетингової діяльності стоматологічного закладу. Етапи комплексного маркетингового дослідження ринку медичних та стоматологічних послуг. Аналіз можливостей стоматологічного закладу на ринку послуг охорони здоров'я. Реклама. Економічна сутність підприємництва при наданні стоматологічної допомоги. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності, їх порівняльна характеристика. Бізнес-план як інструмент регулювання підприємницької діяльності.

ТЕМА 3. Організація та зміст фінансового менеджменту в системі охорони здоров'я, у стоматології.

Система фінансування галузі охорони здоров'я в сучасних умовах. Система заходів щодо реформування бюджетної політики в охороні здоров'я. Економічний механізм взаєморозрахунків між закладами охорони здоров'я в сучасних умовах. Сутність, види, форми, механізми оплати праці працівників стоматологічної сфери. Особливості формування та регулювання цін в галузі охорони здоров'я, стоматології. Цінова політика в системі охорони здоров'я. Структура ціни медичної послуги та аналіз її елементів. Методика розрахунку вартості стоматологічних послуг. Фінансовий стан стоматологічного підприємства та механізми його оцінки. Основні показники результативності фінансової діяльності стоматологічних підприємств.

ТЕМА 4. Організація медичного страхування як механізму фінансування галузі охорони здоров'я.

Зміст, види та особливості організації медичного страхування. Економічне і правове обґрунтування запровадження медичного страхування. Методика розрахунку страхового тарифу при добровільному медичному страхуванні.

ТЕМА 5. Економічний аналіз і оцінка ефективності діяльності закладів охорони здоров'я.

Необхідність економічної оцінки медичних програм, новітніх методів лікування. Сутність і порівняльна характеристика методів економічного аналізу з метою прийняття управлінських рішень. Головні фактори підвищення ефективності діяльності стоматологічного закладу. Оцінка ефективності діяльності стоматологічних закладів.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота студента	ІРС
X СЕМЕСТР				
РОЗДІЛ І. «ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»				
1. Економіка охорони здоров'я як наука і практика. Ціноутворення медичних послуг в стоматології.	2	-	1	-
2. Розробка шляхів удосконалення економічного механізму в системі охорони здоров'я, у тому числі у стоматології.	-	2	1	-
3. Методи планування в сфері охорони здоров'я.	-	2	0,3	-
4. Ринок послуг охорони здоров'я. Організація маркетингової діяльності в стоматології.	-	-	1	-

5. Підприємництво в охороні здоров'я та у стоматології.	2	-	1	-
6. Методи дослідження ринку послуг охорони здоров'я.	-	3	0,3	-
7. Організація маркетингової діяльності в стоматології.	-	2	0,3	-
8. Методика складання бізнес-плану при організації підприємницької діяльності в сфері охорони здоров'я.	-	3	0,3	-
9. Ціноутворення медичних та стоматологічних послуг в умовах страхової медицини.	-	2	0,3	-
10. Аналіз методів ціноутворення.	-	2	0,3	-
11. Методика розрахунку заробітної плати медичному персоналу стоматологічного закладу.	-	2	0,3	-
12. Методика проведення фінансового аналізу господарської діяльності стоматологічного закладу.	-	-	2	-
13. Організація та проблеми медичного страхування.	2	-	1	-
14. Методика визначення страхового тарифу	-	3	0,3	-
15. Економічна діяльність в сфері охорони здоров'я та в стоматології.	-	-	1	-
16. Методика проведення економічного аналізу діяльності закладів охорони здоров'я.	-	3	0,3	-
17. Методика визначення медичної, соціальної і економічної ефективності діяльності закладів охорони здоров'я.	-	-	2,3	-
Виконання СРС	-	-	2,0	-
ВСЬОГО ГОДИН ЗА ДИСЦИПЛІНУ – 45, кредитів ECTS – 1,5	6	24	15	-

7. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Номер лекції	Тема лекції	Кількість годин
РОЗДІЛ І. «ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»		
1	Економіка охорони здоров'я, як наука і практика. Ціноутворення медичних послуг у стоматології.	2
2	Підприємництво в охороні здоров'я та у стоматології.	2
3	Організація та проблеми медичного страхування.	2
РАЗОМ:		6

8. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Номер практичного заняття	Тема практичного заняття	Кількість годин
РОЗДІЛ І. «ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»		
1	Розробка шляхів удосконалення економічного механізму в системі охорони здоров'я, у тому числі у стоматології.	6
	Методи планування в сфері охорони здоров'я.	
	Організація маркетингової діяльності в стоматології.	
2	Методи дослідження ринку послуг охорони здоров'я.	6

	Методика складання бізнес-плану при організації підприємницької діяльності в сфері охорони здоров'я.	
3	Ціноутворення медичних та стоматологічних послуг в умовах страхової медицини.	6
	Аналіз методів ціноутворення.	
	Методика розрахунку заробітної плати медичному персоналу стоматологічного закладу.	
4	Методика визначення страхового тарифу при добровільному медичному страхуванні.	6
	Методика проведення економічного аналізу діяльності закладів охорони здоров'я.	
РАЗОМ:		24

9. САМОСТІЙНА РОБОТА

Номер теми	Тема	Кількість годин
РОЗДІЛ І. «ЕКОНОМІКА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»		
1.	Економіка охорони здоров'я як наука і практика. Ціноутворення медичних послуг в стоматології.	1
2.	Розробка шляхів удосконалення економічного механізму в системі охорони здоров'я, у тому числі у стоматології.	1
3.	Методи планування в сфері охорони здоров'я.	0,3
4.	Ринок послуг охорони здоров'я. Організація маркетингової діяльності в стоматології.	1
5.	Підприємництво в охороні здоров'я та у стоматології.	1
6.	Методи дослідження ринку послуг охорони здоров'я.	0,3
7.	Організація маркетингової діяльності в стоматології.	0,3
8.	Методика складання бізнес-плану при організації підприємницької діяльності в сфері охорони здоров'я.	0,3
9.	Ціноутворення медичних та стоматологічних послуг в умовах страхової медицини.	0,3
10.	Аналіз методів ціноутворення.	0,3
11.	Методика розрахунку заробітної плати медичному персоналу стоматологічного закладу.	0,3
12.	Методика проведення фінансового аналізу господарської діяльності стоматологічного закладу.	2
13.	Організація та проблеми медичного страхування.	1
14.	Методика визначення страхового тарифу	0,3
15.	Економічна діяльність в сфері охорони здоров'я та в стоматології.	1
16.	Методика проведення економічного аналізу діяльності закладів охорони здоров'я.	0,3
17.	Методика визначення медичної, соціальної і економічної ефективності діяльності закладів охорони здоров'я.	2,3
	Виконання СРС	2,0
РАЗОМ:		15

10. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ – не передбачено

11. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ – не передбачено

12. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ – не передбачено

13. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК, ВНЕСЕНИХ У МАТРИКУЛИ – не передбачено

14. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА (ІРС):

1. Складання економічних кросвордів із відповідних розділів навчальної дисципліни.
2. Участь у роботі студентського наукового гуртка та виступи на наукових форумах.
3. Участь у студентській олімпіаді з навчальної дисципліни.
4. Виготовлення ламінованих таблиць з відповідних тем розділів дисципліни.
5. Підбір відео та аудіо матеріалів із розділів навчальної дисципліни.

15. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

При оцінюванні студентів приділяється перевага стандартизованим методам контролю:

- тестування (усне, письмове, комп'ютерне);
- структуровані письмові роботи;
- структурований контроль практичних навичок;
- контроль виконання практичної роботи;
- усне опитування;
- усна співбесіда.

Форми контролю:

Попередній (вхідний) контроль слугує засобом виявлення наявного рівня знань студентів для використання їх викладачем на практичному занятті як орієнтування у складності матеріалу. Проводиться з метою оцінки міцності знань та з метою визначення ступеня сприйняття нового навчального матеріалу.

Поточний контроль – контроль самостійної роботи студентів щодо вивчення навчальних матеріалів. Здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок із метою перевірки підготовленості студента до заняття. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота студента щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Рубіжний (тематичний) контроль засвоєння розділу (підрозділу) відбувається по завершенню вивчення блоку відповідних тем шляхом тестування та/або усної співбесіди та/або виконання структурованих завдань. Тематичний контроль є показником якості вивчення тем розділів дисципліни та засвоєння студентами практичних навичок, а також пов'язаних із цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Проводиться на спеціально відведеному – підсумковому – занятті.

Проміжний контроль - полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних (семінарських) заняттях за певний період. Проводиться у формі семестрового заліку на останньому практичному (семінарському) занятті в семестрі.

Підсумковий контроль здійснює контролюючу функцію, проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершених етапах. Проводиться у формі заліку, диференційованого заліку або іспиту з метою встановлення змісту знань студентів за обсягом, якістю та глибиною, а також вміннями застосувати їх у практичній діяльності. Під час підсумкового контролю враховуються результати складання задачі усіх видів навчальної роботи згідно із структурою робочої програми.

ПРИМІТКА: Кафедра визначає форми контролю відповідно до навчального плану з дисципліни.

ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ ПО ЗАВЕРШЕННЮ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Бали з дисципліни конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями:

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за 4-бальною шкалою
170-200 балів	5 – відмінно
140-179 балів	4– добре
101-139 балів	3 – задовільно
100 балів і менше	2– незадовільно

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ УСПІШНОСТІ

Оцінювання поточної успішності проводиться шляхом підрахунку середнього балу поточної успішності по завершенню вивчення дисципліни. При цьому заокруглення ОЦІНКИ здійснюється за схемою: в діапазоні від 0 до 0,24 заокруглюється до меншої одиниці; в діапазоні від 0,25 до 0,74 заокруглюється до 0,5; в діапазоні від 0,75 до 0,99 заокруглюється до більшої одиниці.

Таблиця переведення 12-бальної рейтингової шкали у 200-бальну шкалу при формі підсумкового контролю залік (зараховано):

12-бальна	200-бальна		12-бальна	200-бальна		12-бальна	200-бальна
4	116		6,9	146		9,8	176
4,1	117		7	147		9,9	177
4,2	118		7,1	148		10	179
4,3	119		7,2	149		10,1	180
4,4	120		7,3	150		10,2	181
4,5	121		7,4	151		10,3	182
4,6	122		7,5	152		10,4	183
4,7	123		7,6	153		10,5	184
4,8	124		7,7	154		10,6	185
4,9	125		7,8	155		10,7	186
5	126		7,9	156		10,8	187
5,1	127		8	158		10,9	188
5,2	128		8,1	159		11	189
5,3	129		8,2	160		11,1	190
5,4	130		8,3	161		11,2	191

5,5	131		8,4	162		11,3	192
5,6	132		8,5	163		11,4	193
5,7	133		8,6	164		11,5	194
5,8	134		8,7	165		11,6	195
5,9	135		8,8	166		11,7	196
6	137		8,9	167		11,8	197
6,1	138		9	168		11,9	198
6,2	139		9,1	169		12	200
6,3	140		9,2	170			
6,4	141		9,3	171			
6,5	142		9,4	172			
6,6	143		9,5	173			
6,7	144		9,6	174			
6,8	145		9,7	175			

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни з додаванням балів за індивідуальну роботу студента (ІРС), становить 200 балів.

Схвалено на засіданні кафедри соціальної медицини,
організації та економіки охорони здоров'я
з медичною статистикою
“ 18 ” травня 2016 року, протокол № 10

Завідувач кафедри, доцент

_____ Г.С. Сатурська

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Оцінювання поточної успішності проводиться за дванадцятибальною рейтинговою шкалою.

Оцінка за практичне заняття вважається позитивною, якщо вона становить 4,0 і більше балів. При цьому враховуються всі види робіт, передбачені методичною вказівкою для студентів при вивченні теми семінарського заняття.

Бали	Критерії оцінювання
1	Виставляється у тих випадках, коли студент не розкриває зміст навчального матеріалу, не виконав практичної роботи, не оформив протокол.
2	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується в навчальному матеріалі, що виявляється шляхом пропонування йому додаткових запитань, виявляє незнання змісту виконання практичної роботи.
3	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології, виконав практичну роботу, частково оформив протокол.
4	Виставляється, коли студент орієнтується в основному матеріалі, але не може самостійно і послідовно сформулювати відповідь, спонукаючи викладача пропонувати йому навідні питання, фрагментарно виконав практичну роботу.
5	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення, виконав практичне завдання не до кінця.
6	Виставляється студенту, коли він відтворює основний навчальний матеріал, але при його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, визначення понять недостатні, характеризує загальні питання економіки охорони здоров'я, недооформив протокол заняття.
7	Виставляється студенту у випадку, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; допускає незначні порушення у послідовності викладення матеріалу, при використанні економічних понять та термінів, нечітко формулює висновки, орієнтується в методиці виконання практичної роботи, виконав її не в повному обсязі.
8	Виставляється у випадку, коли студент розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає неповні визначення понять; допускає неточності при використанні економічних термінів, нечітко формулює висновки, виконав практичну роботу, але допустив незначні помилки під час проведення дослідження.
9	Виставляється студенту, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає повні визначення і понять та термінів, допускаючи незначні порушення у послідовності викладення, самостійно, зі знанням методики виконав практичну роботу, але допустив неточності у послідовності проведення роботи.
10	Виставляється у тих випадках, коли студент виявляє повне знання фактичного матеріалу, вміє аналізувати, оцінювати та розкривати суть економічних явищ і процесів; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; логічно будувати висновки, оформив протокол практичного заняття, допускаючи незначні помилки при застосуванні наукових термінів і понять.
11	Виставляється студенту, коли він показує глибокі, міцні та системні знання в об'ємі навчальної програми, безпомилково відповідає на всі запитання, обґрунтовано формулює висновки, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу студента, грамотно і послідовно, зі знанням методики, виконав практичну роботу; в повному об'ємі оформив протокол практичного заняття, правильно застосовуючи економічні терміни та поняття.
12	Виставляється студенту, коли він самостійно, грамотно і послідовно, з вичерпною повнотою, використовуючи дані додаткової літератури, відповів на запитання з проявом вміння характеризувати різноманітні економічні явища та процеси; чітко та правильно дає визначення та розкриває зміст економічних термінів і понять, самостійно та правильно виконав практичну роботу, без помилок оформив протокол практичного заняття.

Схвалено на засіданні кафедри соціальної медицини,
організації та економіки охорони здоров'я
з медичною статистикою

“ 18 ” травня 2016 року, протокол № 10

Завідувач кафедри, доцент

_____ Г.С. Сатурська

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (ІРС)**

Бали	Критерії оцінювання
1	ПІДБІР ДВОХ ВІДЕО МАТЕРІАЛІВ ІЗ РОЗДІЛІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. або ПІДБІР ДВОХ АУДІО МАТЕРІАЛІВ ІЗ РОЗДІЛІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.
2	ВИГОТОВЛЕННЯ ЛАМІНОВАНОЇ ТАБЛИЦІ З ВІДПОВІДНИХ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ. або ВИСТУП НА ЗАСІДАННІ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ГУРТКА.
3	УЧАСТЬ У СТУДЕНТСЬКІЙ ОЛІМПІАДІ З ДИСЦИПЛІНИ. або РОБОТА НА СТУДЕНТСЬКОМУ НАУКОВОМУ ФОРУМІ У ВИГЛЯДІ ПУБЛІКАЦІЇ ТЕЗ.
4	СКЛАДАННЯ КРОСВОРДУ, ЯКИЙ СТОСУЄТЬСЯ ПОНЯТЬ ТА ТЕРМІНІВ ЕКОНОМІКИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я. або РОБОТА НА СТУДЕНТСЬКОМУ НАУКОВОМУ ФОРУМІ У ВИГЛЯДІ СТЕНДОВОЇ ДОПОВІДІ.
5	РОБОТА НА СТУДЕНТСЬКОМУ НАУКОВОМУ ФОРУМІ У ВИГЛЯДІ УСНОЇ ДОПОВІДІ.
6	ПРИЗОВЕ МІСЦЕ ЗА УЧАСТЬ У СТУДЕНТСЬКІЙ ОЛІМПІАДІ З ДИСЦИПЛІНИ. або ПРИЗОВЕ МІСЦЕ ЗА УЧАСТЬ У РОБОТІ НАУКОВОГО ФОРУМА.

Примітка: якщо студент приймає участь у двох і більше видах індивідуальної роботи, йому зараховуються бали лише за один вид роботи на його вибір.

Схвалено на засіданні кафедри соціальної медицини,
організації та економіки охорони здоров'я
з медичною статистикою
“ 18 ” травня 2016 року, протокол № 10

Завідувач кафедри, доцент

Г.С. Сатурська

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ

Бали	Критерії оцінювання
0	Виставляється, коли студент виявляє повне незнання змісту виконання роботи.
1 - 3	Виставляється, коли студент частково виявляє знання змісту виконання роботи.
4 - 6	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується у методиці виконання роботи, виконав її в неповному обсязі, допускаючи грубі помилки під час проведення досліджень.
7 - 9	Виставляється студенту, коли він самостійно, зі знанням методики виконав практичну роботу, але допустив неточності у послідовності проведення роботи.
10 - 12	Виставляється, коли студент самостійно, грамотно і послідовно, зі знанням методики, виконав практичну роботу, правильно застосовуючи наукові терміни та поняття.

Примітка: за недооформлені протоколи практичних занять з дисципліни від загальної кількості балів за практичне завдання віднімається 3,0 бали.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Бали	Критерії оцінювання
1	Виставляється у тих випадках, коли студент не розкриває зміст навчального матеріалу.
2	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується в навчальному матеріалі, що виявляється шляхом пропонування йому додаткових запитань.
3	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології.
4	Виставляється, коли студент орієнтується в основному матеріалі, але не може самостійно і послідовно сформулювати відповідь, спонукаючи викладача пропонувати йому навідні питання.
5	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення.
6	Виставляється студенту, коли він відтворює основний навчальний матеріал, але при його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, визначення економічних понять недостатні, характеризує загальні ознаки економічних об'єктів.
7	Виставляється студенту у випадку, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; допускає незначні порушення у послідовності викладення матеріалу, при використанні економічних понять та термінів, нечітко формулює висновки.
8	Виставляється у випадку, коли студент розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає неповні визначення понять; допускає неточності при використанні економічних термінів, нечітко формулює висновки.
9	Виставляється студенту, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає повні визначення економічних понять та термінів, допускаючи незначні порушення у послідовності викладення.
10	Виставляється у тих випадках, коли студент виявляє повне знання фактичного матеріалу, вміє аналізувати, оцінювати та розкривати суть економічних явищ і процесів; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; логічно будувати висновки.
11	Виставляється студенту, коли він показує глибокі, міцні та системні знання в об'ємі навчальної програми, безпомилково відповідає на всі запитання, обґрунтовано формулює висновки, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу студента.
12	Виставляється студенту, коли він самостійно, грамотно і послідовно, з вичерпною повнотою, використовуючи дані додаткової літератури, відповів на запитання з проявом вміння характеризувати різноманітні економічні явища та процеси; чітко та правильно дає визначення та розкриває зміст економічних термінів і понять.

Схвалено на засіданні кафедри соціальної медицини,
організації та економіки охорони здоров'я
з медичною статистикою

“ 18 ” травня 2016 року, протокол № 10

Завідувач кафедри, доцент

_____ Г.С. Сатурська

16. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

БАЗОВА (ОСНОВНА):

1. Економіка охорони здоров'я: Підручник / В.Ф.Москаленко, О.П. Гульчій, В.В. Рудень [та ін.]/ Під ред. В.Ф. Москаленка. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 288 с.
2. Литвинова О.Н., Коломийчук В.С. Основи економічної теорії. – Львів: Тріада плюс, 2004. – 340 с.
3. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я /Під заг. ред. Ю.В.Вороненка, В.Ф.Москаленка. – Тернопіль: “Укрмедкнига”, 2000. – 680 с.
4. Голяченко О.М. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я. – Київ: ВСВ «Медицина», 2011. – 208 с.
5. Москаленко В.Ф. Принципи побудови оптимальної системи охорони здоров'я: український контекст. Монографія. – К.: „Книга плюс”, 2008. – 320с.
6. Громадське здоров'я: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів / За ред. В.Ф. Москаленко. – Вінниця: Нова книга, 2011. – 560 с.
7. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я / В.Ф.Москаленко [та ін.]; за ред. В.Ф.Москаленка, В.Г.Бардова, О.П.Яворовського. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 200 с.

ДОПОМІЖНА:

1. Солоненко Н. Економіка охорони здоров'я: Навчальний посібник. –К.: Видавництво НАДУ, 2005. – 416 с.
2. Экономика здравоохранения: учебник / В.Ф.Москаленко, В.В.Таран, О.П.Гульчий [и др.]/ Под ред. В.Ф. Москаленка. – Винница: Нова Книга, 2010. – 144 с.
3. Health Economics: textbook /V.Moskalenko, V.Taran, O.Hulchiy [et al] /ed by V.Moskalenko. – Vinnitsia: Nova Knyha, 2010. – 112 p.
4. Щорічні статистичні довідники управління охорони здоров'я Тернопільської області.
5. Щорічна доповідь про результати діяльності системи охорони здоров'я України.
6. [Гриньова В.М. Державне регулювання економіки.](#)
7. [Купалова Г.І.Теорія економічного аналізу.](#)
8. [В.В. Кириленко. Економіка. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 193 с.](#)
9. [Наказ МОЗ України від 10.08.2011 № 499 "Про деякі питання організації роботи лікарів стоматологічного профілю"](#)
10. [Проект Концепції реформування стоматологічної служби України](#)